

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(15), 2025

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу
Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 23 травня 2025 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, Мукачівський державний університет.

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., директор наукової бібліотеки, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабацій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент.

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти.

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор.

Лужанська Тетяна Юрійвна – к. географічних наук, доцент.

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор.

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н.

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор.

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії.

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання.

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти.

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

УДК 318

Комар О.В.здобувачка освіти III курсу групи ПО-3,
спеціальності 013 «Початкова освіта»**Кіш Я. Р.**здобувачка освіти III курсу групи ПО-3,
спеціальності 013 «Початкова освіта»**Брижак Н. Ю.**к.пед.н., доц., доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПОДОВЖЕНОГО ДНЯ

У статті розкрито значення ігрової діяльності як складової виховного процесу в умовах групи подовженого дня (ГПД) для учнів початкової школи. Проаналізовано психолого-педагогічні підходи до організації гри у вітчизняній та зарубіжній науці. Надано характеристику основних етапів гри та приклади ігор відповідно до різних режимних моментів у ГПД. Обґрунтовано, що ігрова діяльність є ефективним засобом розвитку пізнавальних, мовленнєвих, емоційних і соціальних навичок учнів.

Ключові слова: група подовженого дня, гра, ігрова діяльність, початкова школа, компетентності, режим дня, освітній процес..

The article reveals the significance of play activities as an integral part of the educational process within extended day groups (EDG) for primary school students. It analyzes psychological and pedagogical approaches to the organization of play in both national and international educational research. The article outlines the key stages of gameplay and provides examples of games suitable for various routine moments in the EDG. It is substantiated that play is an effective tool for developing students' cognitive, speech, emotional, and social skills.

Keywords: extended day group, play, play-based activity, primary school, competencies, daily routine, educational process.

Початкова школа відіграє ключову роль у становленні особистості дитини та формуванні її світогляду. На цьому етапі освіти реалізуються стратегічні завдання: розвиток особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, а також виявлення й підтримка потенційних можливостей і здібностей кожної дитини, зокрема і на групі подовженого дня (ГПД).

Успішність діяльності ГПД значною мірою залежить від правильно організованого режиму, який має враховувати педагогічні й гігієнічні вимоги. Як зазначають Брижак Н. та Чепинець О., від раціонально побудованого режиму залежить підвищення навчальної успішності, збереження працездатності й запобігання втомі молодших школярів (Брижак Н., Чепинець

О., 2017).

Наказ МОН України від 25.06.2018 № 677 «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти», зокрема у п.2, визначає основні функції ГПД, серед яких:

- організації навчальної, виховної та пізнавальної діяльності учнів;
- організації дозвілля учнів;
- надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
- формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності та самореалізації особистості (Наказ МОН, 2018).

Метою дослідження є виявлення особливостей організації ігрової діяльності учнів у групі подовженого дня та визначення її впливу на розвиток особистості молодших школярів.

Ігрова діяльність є важливим елементом освітнього процесу, що вивчається як у вітчизняній, так і зарубіжній педагогічній науці. Так, В.О. Сухомлинський розглядав гру як засіб морального і розумового виховання дитини. За його словами, саме через гру дитина вчиться думати, співпереживати, діяти (Сухомлинський, 1969).

Кононко О. у своїх дослідженнях вказує, що ігрова діяльність забезпечує емоційну стабільність дитини та стимулює її особистісне зростання (Кононко, 2006). Богуш А. звертає увагу на мовленнєвий розвиток через ігрові методи, особливо у дітей молодшого віку (Богуш, 2010). Тарасова І. акцентує на методичних аспектах організації ігор у групах подовженого дня, розглядаючи їх як інструмент виховання культури поведінки, праці та спілкування (Тарасова, 2011).

Серед зарубіжних науковців слід виділити Ф. Фребеля (*Froebel F.*), який вважав гру найвищою формою дитячої діяльності, яка формує розуміння світу через практичну дію (Froebel, 1887).

Гра має визначені характеристики: ігровий характер, наявність мети, регульованість, соціальний контекст, пізнавальний аспект і емоційне

забарвлення. Вона дозволяє дітям формувати навички співпраці, розвивати мовлення, пам'ять, мислення, увагу та креативність.

Бойко О. та Тарасенко Л. пропонують чітку структуру організації гри: основний (створення комфортної атмосфери, стимулювання активності), завершальний (рефлексія, обговорення результатів).

1. Підготовчий етап: визначити мету та завдання гри; вибрати відповідну гру для досягнення поставленої мети; підготувати необхідні матеріали та інструменти для проведення гри; пояснити правила гри та процедуру її проведення; запевнитися, що діти зрозуміли правила та процедуру гри.

2. Основний етап: створити сприятливу атмосферу та забезпечити комфорт для дітей; забезпечити взаємодію між дітьми та педагогом; стимулювати дітей до активної участі та самостійної діяльності; вести облік часу та вчасно повідомляти про завершення гри.

3. Завершальний етап: обговорити результати гри та дати можливість дітям висловити свої думки та враження про гру; запропонувати дітям висловити свої ідеї щодо покращення правил гри або створення нових ігор; зробити висновки про те, як гра вплинула на пізнавальні процеси та розвиток дітей (Бойко, Тарасенко, 2020).

Використання гри на різних етапах у режимі ГПД є ефективним методом для розвитку пізнавальних навичок та знань у дітей. Наведемо приклади ігор, які доцільно використовувати у різні моменти режиму ГПД:

– прийом учнів на ГПД: «Хто швидше згадає» (на увагу), «Ланцюжок слів» (мовленнєва гра), «Тиха лотерея» (вибір активностей на день), ігри-загадки, жартівливі вікторини;

– прогулянка / відпочинок: «Класики», «Гуси-лебеді», «Займи місце», «Квач», «Піжмурки»; естафети з м'ячами, скакалками; ігри з правилами (наприклад, «Море хвилюється раз», «Світлофор», «Таємний спостерігач»);

– самопідготовка: мотиваційні / логічні ігри перед або після занять («Знайди помилку», «Логічний ланцюг», «Відгадай слово», «Який сьогодні день?», «Що ти сьогодні дізнався?»);

– дозволя, гуртки: творчі ігри («Майстерня казок», «Малюємо музику», «Театр ляльок» або імпровізована сценка), настільні ігри («Доміно», «Лото», «Шахи», «Мемо», «Пазли»), дидактичні ігри (використовуються у всіх режимних моментах: граматичні: «Склади речення», «Підбери синонім»; математичні: «Вгадай число», «Математичне лото», природничі: «Що росте в лісі?», «Хто де живе?») тощо.

Таким чином, ігрова діяльність є незамінним компонентом роботи ГПД, що сприяє всебічному розвитку дитини, задоволенню її потреб у спілкуванні, самореалізації та творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богуш А. М. (2010). Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. 2-е видання. Київ. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/9122>
2. Бойко О., Тарасенко Л. (2020). Використання ігор у сучасній початковій школі. Київ. Освіта.
3. Брижак Н.Ю., Чепинець О. М. (2017). Особливості організації педагогічного процесу в режимі ГПД. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Мукачєво, 26-27 жовтня 2017р.). Мукачєво. Видавництво МДУ.
4. Кононко О. Л. (2006). Психологія дошкільника. Київ. Слово.
5. Нова українська школа. КМУ, 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення 18.05.2025)
6. Постанова Кабінету Міністрів України № 1121 від 5 жовтня 2009 року «Про затвердження Положення про групу продовженого дня загальноосвітнього навчального закладу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1121-2009-%D0%BF> (дата звернення 18.05.2025)
7. Сухомлинський В. О. (1977). Серце віддаю дітям. К.: Рад. школа.
8. Тарасова І. Г. (2011). Методика організації діяльності в ГПД. Київ. Літера ЛТД.
9. Froebel F. W. (1887). *The Education of Man*. New York, Appleton.

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ	
Андрейко А.-А. В., Декет Д. В., Лалак Н. В. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	3
Бабинець К.М. Молнар Т.І. ОСВІТНІ ВТРАТИ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	8
Боднар В. О. Кузьма-Качур М. І. ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	13
Дем'янчук А.П., Молнар Т.І. МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	19
Дешко М. І., Керечанин Н. І., Лалак Н. В. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	25
Дубровська Б. І., Фенчак Л. М. ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК КЛЮЧОВА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	30
Завадська Є.С. ПОЗИТИВНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	35
Кертис Н. В. Буряс А.А. РОЛЬ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У КОЛЕДЖІ	40
Комар О.В., Кіш Я. Р., Брижак Н. Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПОДОВЖЕНОГО ДНЯ	44
Костич М.В. ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	48
Малець О. О., Голодюк В. Т. СВЯТО-УСПЕНСЬКИЙ СОБОР У ВОЛОДИМИРІ ЯК УНІКАЛЬНИЙ ОБ'ЄКТ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА	56
Мовчан К.М., Сабов А.Р., Желобанова А. РОЛЬ КНИГИ У ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНЯТ	61
Мочан Т.М., Ясинко В.В., Бенчак Е.М. РЕАЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ	64
Нестерук А. А., Кузьма-Качур М. І. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДИ	70
Рогальський В.Є., Попович О.М. ВНУТРІШНІ ЗМІНИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	76
Сідор Ю. І., Товканець Г. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	81

Наукове видання

НЗ4

Наука майбутнього: збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених / гол. ред. колегії В.В. Гоблик; заст. гол. ред. Т.І. Молнар. Мукачево: РВВ МДУ, 2025. – Вип. 1(15). – 139с.

У збірнику опубліковані статті студентів, аспірантів та молодих вчених, що відображають результати досліджень з природничих, технічних, гуманітарних, суспільних та економічних наук.

УДК 001(051)(045)''540*6''

***Збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених
«Наука майбутнього» зареєстрований у Google Scholar***

Підписано до друку 27.05.2025 р.

Формат 60x84 1/16

Папір офсет. Умовн. друк. аркушів 10

Тираж 10. Зам. № 89

Адреса видавництва:

Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів та розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>